

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku

LGD.410.023.05.2017
P/17/027

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
T +48 58 768 36 00, F +48 58 768 36 05
lgd@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/027 – System awansu zawodowego nauczycieli
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Gdańsku
Kontrolerzy	Małgorzata Motylow, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LGD/1/2018 Witold Dąbrowski, główny specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LGD/12/2018 (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Handlowych w Sopocie, ul. T. Kościuszki 18/20, 81-704 Sopot (dalej: „Szkoła”),
Kierownik jednostki kontrolowanej	Niewadziol Jolanta – Dyrektor Szkoły (dalej: „Dyrektor”) od 1 września 2017 r ¹ ., (dowód: akta kontroli str.5-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

W latach 2015-2017² nauczyciele Szkoły starający się o uzyskanie stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego spełnili wymagania określone odpowiednio w § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli³. Wprowadzone przez nich zmiany do procesu nauczania były trwałe, m.in. kontynuowano zadania realizowane w okresie poprzedzającym uzyskanie stopnia awansu zawodowego. Uzyskane w ramach awansu zawodowego kompetencje wpływały na jakość procesu nauczania oraz rozwój zawodowy nauczycieli. W ocenie NIK⁴, prowadzone w Szkole postępowania w sprawie nadania nauczycielom stopni awansu zawodowego były rzetelne. Wszyscy nauczyciele Szkoły uczestniczyli w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w doskonaleniu zawodowym.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 staże na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego ukończyło ogółem 8 nauczycieli Szkoły. Nauczyciele odbywający staże na stopnie nauczyciela mianowanego uczestniczyli w obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez doświadczonych nauczycieli, a ubiegający się o stopień nauczyciela dyplomowanego prowadzili lekcje otwarte dla innych nauczycieli. Wszyscy nauczyciele odbywający staże brali udział w doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Szkołę i wynikającym z jej

¹ poprzednio: w okresie od 1 września 2012 r. do 31 sierpnia 2017 r. Małgorzata Wickland-Burska, w okresie od 1 listopada 2016 r. do 31 sierpnia 2017 r. obowiązki Dyrektora pełniła Anna Mamprejew – Kwintkiewicz.

² Kontrolą objęto lata szkolne 2015/2016 – 2017/2018 (do czasu kontroli NIK) oraz okres wcześniejszy, o ile miał wpływ na kontrolowaną działalność.

³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 marca 2013 r. w sprawie uzyskiwania stopni awansu zawodowego nauczycieli (Dz. U. z 2013 r. poz. 393).

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

potrzeb. Szkoła zapewniła nauczycielom odbywającym staże warunki do korzystania przez nich z pomocy merytorycznej i metodycznej poradni psychologiczno-pedagogicznej i innych instytucji oświatowych.

Awans zawodowy nauczycieli na wyższy stopień wpłynął pozytywnie na jej działalność dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczą. Skutkowało też wpisaniem nauczycieli do ewidencji egzaminatorów i uzyskaniem dodatkowych kwalifikacji zawodowych.

W Szkole zapewniono warunki do doskonalenia zawodowego nauczycieli. Określano potrzeby Szkoły w zakresie doskonalenia zawodowego nauczycieli i zrealizowano przyjęte plany w tym obszarze. W doskonaleniu zawodowym organizowanym przez Szkołę uczestniczyli, poza nauczycielami odbywającymi staże na wyższe stopnie awansu zawodowego, także wszyscy nauczyciele dyplomowani. Po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego nauczyciela dyplomowanego nauczyciele ci nadal podnosili swoje kwalifikacje zawodowe.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Nadawanie nauczycielom stopni awansu zawodowego

1.1 Struktura zatrudnienia nauczycieli Szkoły w latach 2015/2016-2017/2018 według stopni awansu zawodowego.

Opis stanu
faktycznego

Struktura organizacyjna Zespołu Szkół Handlowych w Sopocie została określona w Statucie Szkoły. W skład Zespołu Szkół wchodziły:

- Technikum nr 1 im. Danuty Siedzikówny – „Inki” – czteroletnie, na podbudowie programowej gimnazjum,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 1 im. Danuty Siedzikówny – „Inki” – dwuletnia, na podbudowie programowej gimnazjum, kształcąca w zawodzie sprzedawca,
- Szkoła Policealna – dwuletnia, na podbudowie programowej szkoły ponadgimnazjalnej.

Uchwałą Nr XXVII/369/2017 Rady Miasta Sopotu z dnia 27 marca 2017 r. z dniem 31 sierpnia 2017 r. zlikwidowano Gimnazjum z Oddziałami Integracyjnymi nr 2 w Sopocie, które z dniem 01 września 2017 r. zostało włączone do ww. Technikum nr 1. Zgodnie ze Statutem obowiązującym od 01 września 2017 r. do 28 listopada 2017 r. w skład Zespołu Szkoły wchodziły:

- Technikum nr 1 im. Danuty Siedzikówny – „Inki” – czteroletnie, na podbudowie programowej gimnazjum,
 - Branżowa Szkoła nr 1 im. Danuty Siedzikówny – „Inki” – trzyletnia, na podbudowie programowej gimnazjum,
 - Szkoła Policealna – dwuletnia, na podbudowie programowej szkoły ponadgimnazjalnej,
 - Oddziały gimnazjalne na podbudowie szkoły podstawowej,
- a od 29 listopada 2017 r., po zmianie Statutu, w skład Zespołu Szkół wchodziły:
- Technikum nr 1 im. Danuty Siedzikówny – „Inki” – czteroletnie, na podbudowie programowej gimnazjum,
 - Branżowa Szkoła nr 1 im. Danuty Siedzikówny – „Inki” – trzyletnia, na podbudowie programowej gimnazjum,
 - Szkoła Policealna – dwuletnia, na podbudowie programowej szkoły ponadgimnazjalnej.

(dowód: akta kontroli str.8-24)

W roku szkolnym 2017/2018, według stanu na 30 września 2017 r., do Technikum nr 1 uczęszczało 429 uczniów pobierających naukę w 22 oddziałach, w 7 oddziałach gimnazjalnych uczyło się 155 uczniów. Do Branżowej Szkoły Nr 1 i Szkoły Policealnej nie było naboru. Łącznie w Szkole pobierało naukę 584 uczniów w 29 oddziałach, a zatrudnionych było 82 nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str.8-26)

W Szkole w roku szkolnym 2015/2016 zatrudnionych ogółem było 70 nauczycieli, w tym pełnozatrudnionych 54 oraz 16 niepełnozatrudnionych. Nauczycieli dyplomowanych zatrudnionych było 44, co stanowiło 62,9% ogółu zatrudnionych, mianowanych – 21, tj. 30,0%, a kontraktowych – 5 tj., 7,1% zatrudnionych.

W roku szkolnym 2016/2017 zatrudnionych ogółem było 63 nauczycieli, w tym pełnozatrudnionych 50 oraz 13 niepełnozatrudnionych. Nauczycieli dyplomowanych zatrudnionych było 43, co stanowiło 68,2% ogółu zatrudnionych, mianowanych – 16, tj. 25,4%, a kontraktowych – 4, tj. 6,3% zatrudnionych. W tych dwóch latach szkolnych nie było stażystów, ani nauczycieli bez stopnia zawodowego.

W roku szkolnym 2017/2018 nastąpił wzrost zatrudnienia do 82 nauczycieli ogółem, w tym pełnozatrudnionych 62 oraz 20 niepełnozatrudnionych. Nauczycieli dyplomowanych zatrudnionych było 52, co stanowiło 63,4% ogółu zatrudnionych, mianowanych – 22, tj. 26,8%, a kontraktowych – 6, tj. 7,3% zatrudnionych. W tym roku szkolnym było 2 stażystów, a nie było nauczycieli bez stopnia zawodowego⁵.

(dowód: akta kontroli str.27)

1.2. Organizacja staży nauczycieli na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego.

W okresie objętym kontrolą 8 nauczycieli zakończyło staże na nauczycieli mianowanych lub dyplomowanych, w tym 5 nauczycieli odbyło staże na stopień nauczyciela mianowanego (troje w roku szkolnym 2014/2015 i dwoje w 2015/2016) oraz 3 nauczycieli odbyło staż na nauczyciela dyplomowanego (jeden w roku szkolnym 2015/2016 i dwoje w 2016/2017). Wszyscy ci nauczyciele uzyskali wyższe stopnie nauczycielskie. Nie wystąpiły przypadki nieuzyskania przez nauczyciela wnioskowanego wyższego stopnia awansu zawodowego.

(dowód: akta kontroli str.28)

Badanie kontrolne przeprowadzone na grupie wyżej wymienionych 8 nauczycieli⁶ wykazało, że do odbycia staży dopuszczono nauczycieli po upływie wymaganego okresu pracy od uzyskania poprzedniego stopnia awansu. Nauczyciele spełniali warunek posiadania wymaganych dla ich stanowisk kwalifikacji zawodowych (wykształcenia kierunkowego i przygotowania pedagogicznego). Dla wszystkich nauczycieli zatwierdzono opracowane plany rozwoju zawodowego nauczycieli na okres staży. Nauczycielom odbywającym staż na stopień nauczyciela mianowanego przydzielono właściwego opiekuna stażu.

(dowód: akta kontroli str. 34-57)

Dyrektor wyjaśniła, że nauczycielom realizującym staże na wyższy stopień awansu zawodowego nie zwrócono do poprawy planu rozwoju zawodowego oraz nie zobowiązano pisemnie do wprowadzenia zmian w planie rozwoju zawodowego,

⁵ Dane na podstawie stanu na 30 września każdego roku szkolnego

⁶ Nauczyciele, którzy w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 uzyskali stopień awansu nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego jako zatrudnieni w kontrolowanej Szkole.

ponieważ z oceny dokumentacji wynikało, że nie było takiej potrzeby. Nauczyciele prawidłowo napisali plany rozwoju zawodowego. Przydzieleni nauczycielom kontraktowym opiekunowie stażu właściwie wypełniali swoje obowiązki, w związku z tym nie było konieczności ich zmiany.

(dowód: akta kontroli str. 82)

Wszyscy (5 osób) nauczyciele ubiegający się o stopień nauczyciela mianowanego zaplanowali obserwacje zajęć edukacyjnych prowadzonych przez innych doświadczonych nauczycieli. W dokumentacji z przebiegu staży brak było informacji o liczbie i terminach takich obserwacji. Jedna z tych osób zamieściła informację, że prowadziła zajęcia otwarte w kwietniu 2015 r. i 2016 r. oraz w okresie październik-listopad 2015 – lekcje dla studentów. Wszyscy 3 nauczyciele ubiegający się o stopień nauczyciela dyplomowanego prowadzili lekcje otwarte dla innych nauczycieli (jedna osoba lekcje otwarte z matematyki i fizyki) ale w dwóch przypadkach brak było w sprawozdaniach informacji szczegółowych. Szkoła zapewniła warunki określone w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

Dyrektor wyjaśniła, że w sprawozdaniach z przebiegu staży nie znajdują się szczegółowe informacje o ilościach i datach przeprowadzonych wyżej wymienionych zajęć. Szkoła nie prowadzi oddzielnej dokumentacji dotyczącej przeprowadzania takich zajęć. Nauczyciele realizujący staż na stopień nauczyciela dyplomowanego nie zaplanowali obserwacji zajęć prowadzonych przez innych nauczycieli, ponieważ nie mają takiego obowiązku.

(dowód: akta kontroli str. 36,54, 82, 86)

Nauczyciele poddani badaniu kontrolnemu ukończyli łącznie 74 formy kształcenia ustawicznego, które wynikały z zatwierdzonego planu rozwoju zawodowego. Średnio każdy z nich odbył po 9,2 szkolenia. Były to: udziały w szkoleniach, konferencjach, warsztatach, realizacja projektów związanych z nauczaniem, kursy i studia podyplomowe. Wszyscy ci nauczyciele korzystali z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych placówek i instytucji oświatowych.

(dowód: akta kontroli str. 29-57)

Nauczyciele w badaniu ankietowym potwierdzili, że mieli możliwość korzystania podczas stażu z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz innych placówek i instytucji oświatowych. Potwierdzili realizację współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną⁷ (dalej: „PPP”). Ponadto współpracowali m.in. z MOSiR⁸, fundacją „Wolność i Demokracja”, fundacją hospicyjną, AWFIS⁹, MOPS¹⁰ oraz współpracowali w ramach wymiany polsko-niemieckiej z niemieckimi szkołami.

(dowód: akta kontroli str. 87-92)

Jak wyjaśniła Dyrektor, Szkoła systematycznie współpracuje z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. Przez cały rok szkolny pedagodzy szkolni są w stałym kontakcie z pracownikami Poradni. Nauczyciele, szczególnie wychowawcy, korzystają z konsultacji indywidualnych, zapraszają na lekcje wychowawcze pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej. W Szkole w roku szkolnym 2014/2015 zorganizowano cztery szkolenia (neurodydaktyka w praktyce szkolnej, nowa matura – j. polski, przekazywanie informacji trudnych feedback, wystąpienia

⁷ W Gdańsku i Sopocie.

⁸ Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Sopocie.

⁹ Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu w Gdańsku

¹⁰ Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Gdańsku.

publiczne, komunikacja pozawerbalna i mowa ciała), w roku szkolnym 2015/2016 również cztery (word-life balance szkolenie w zakresie umiejętności zachowania równowagi między życiem zawodowym a życiem prywatnym – prowadzący dr psychologii, komunikacja w relacji nauczyciel – uczeń, odpowiedzialność prawna i dyscyplinarna nauczycieli, szkolenie Indywidualni.pl), a w roku szkolnym 2016/2017 pięć (sposoby rozwiązywania sytuacji konfliktowych, skutki prawne i zdrowotne zażywania substancji psychoaktywnych, ochrona danych osobowych i bezpieczeństwo przetwarzania wizerunku uczniów w codziennej pracy nauczyciela, Pokolenie XYZ, szkolenie antyterrorystyczne), które przeprowadzili pracownicy publicznych lub niepublicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych lub innych placówek i instytucji oświatowych.

(dowód: akta kontroli str.80-83)

Badanie kontrolne dokumentacji z przebiegu pięciu staży na stopień nauczyciela mianowanego oraz trzech na stopień nauczyciela dyplomowanego wykazało, że:

- nauczyciele odbywający staż na stopień nauczyciela mianowanego realizowali wszystkie zadania określone w § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli oraz nabywali kompetencje określone w § 7 ust. 2 tego rozporządzenia;
- nauczyciele odbywający staż na stopień nauczyciela dyplomowanego realizowali wszystkie zadania określone w § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli, nabywali kompetencje określone w § 8 ust. 2 pkt 1-3 i 5 tego rozporządzenia oraz realizowali zadania wybrane spośród wymienionych w § 8 ust. 2 pkt 4 ww. rozporządzenia. Wszystkie trzy osoby wybrały realizację ppkt. c) poszerzenie zakresu działań szkoły, w szczególności dotyczących zadań dydaktycznych, wychowawczych lub opiekuńczych i e) wykonywanie zadań na rzecz oświaty, pomocy społecznej lub postępowania w sprawach nieletnich we współpracy z innymi osobami, instytucjami samorządowymi lub innymi podmiotami. Jedna osoba wybrała realizację ppkt. b) wykonywanie zadań doradcy metodycznego, egzaminatora okręgowej komisji egzaminacyjnej, eksperta komisji kwalifikacyjnej lub egzaminacyjnej dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy, rzeczoznawcy do spraw podręczników, a w przypadku nauczycieli szkół artystycznych – także konsultanta współpracującego z Centrum Edukacji Artystycznej, a dwie realizację ppkt. f) uzyskanie innych znaczących osiągnięć w pracy zawodowej. Jedna osoba wybrała cztery ppkt-y do realizacji – dodatkowo ppkt d) uzyskanie umiejętności posługiwania się językiem obcym na poziomie zaawansowanym, a w przypadku nauczycieli języków obcych – uzyskanie umiejętności posługiwania się drugim językiem obcym na poziomie zaawansowanym.
- w badanej próbie wszystkie oceny dorobku zawodowego były pozytywne i w uzasadnieniu oceny wskazano przesłanki uznania spełnienia przez ocenianego nauczyciela wymagań określonych dla uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego i dyplomowanego odpowiednio w § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 34-57)

1.3. Oceny dorobku zawodowego nauczycieli za okres stażu na stopień nauczyciela mianowanego i dyplomowanego.

W okresie odbywania stażu przez badaną grupę 8 nauczycieli, ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, przeprowadzono 31 obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez tych nauczycieli przez Dyrektora lub Wicedyrektorów Szkoły. Dokumentacja z obserwacji przechowywana jest w teczce kontroli obserwacji Nadzoru pedagogicznego oraz w dzienniku elektronicznym.

(dowód: akta kontroli str.83)

Wszyscy (8 osób) nauczyciele z badanej grupy kontrolnej w terminie 30 dni od dnia zakończenia stażu przedstawili Dyrektorowi sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, zgodnie z wymogiem § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

W przypadku pięciu nauczycieli odbywających staż na stopień nauczyciela mianowanego, złożone zostały projekty oceny dorobku zawodowego nauczyciela przez jego opiekuna w terminie 14 dni od dnia zakończenia stażu, tj. zgodnie z § 5 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

Dyrektor, po otrzymaniu sprawozdań nauczycieli z realizacji planu rozwoju zawodowego nauczycieli, zawiadomiła Radę Rodziców o dokonywanej ocenie i wezwała Radę Rodziców do przedstawienia opinii na temat nauczycieli w terminie 14 dni od otrzymania wezwania, zgodnie z wymogiem art. 9c ust. 6-7 ustawy Karta Nauczyciela.

Dyrektor pozytywnie oceniła dorobek zawodowy wszystkich 8 nauczycieli z grupy kontrolnej (pięcioro ubiegających się o awans na stopień nauczyciela mianowanego i troje na nauczyciela dyplomowanego). Oceny dorobku zawodowego nauczycieli zawierały uzasadnienie i pouczenie o możliwości wniesienia odwołania od oceny, zgodnie z wymogiem art. 9c ust. 8 ustawy Karta Nauczyciela. W uzasadnieniu ocen wskazano przesłanki uznania spełnienia przez ocenianego nauczyciela wymagań określonych dla uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego i dyplomowanego odpowiednio w § 7 i § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str.34-58)

Jak wyjaśniła Dyrektor, dokonując oceny dorobku zawodowego za okres stażu, przy uzasadnieniu oceny pozytywnej uwzględniano dokumentację przebiegu stażu: sprawozdania, projekt oceny oraz zebrane dokumenty przez nauczyciela.

(dowód: akta kontroli str. 82)

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Nauczycielom odbywającym staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego i dyplomowanego Szkoła zapewniła niezbędne warunki służące przygotowaniu się do uzyskania takiego awansu.

Wszyscy nauczyciele ubiegający się o stopień nauczyciela mianowanego, którzy ukończyli staże w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 (łącznie 5 osób), mieli możliwość obserwacji zajęć edukacyjnych prowadzonych przez innych doświadczonych nauczycieli, zrealizowali zaplanowane w ich planach rozwoju zawodowego formy kształcenia, brali udział w szkoleniach z zakresu organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów (organizowanych corocznie dla

całości rady pedagogicznej), a także korzystali ze wsparcia PPP w rozwiązywaniu indywidualnych problemów w ich pracy. Nauczycielom kontraktowym odbywającym staż na stopień nauczyciela mianowanego Dyrektor przydzieliła jako opiekunów nauczycieli dyplomowanych o specjalnościach nauczycielskich odpowiadających specjalności nauczycieli odbywających staże. Wszyscy nauczyciele odbywający staże złożyli do Dyrektora w wymaganym terminie sprawozdania z realizacji planu rozwoju zawodowego, potwierdzające realizację przyjętych planów rozwoju zawodowego.

Dyrektor dokonała ocen dorobku zawodowego nauczycieli po odbyciu staży na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego. We wszystkich badanych przypadkach nauczyciele uzyskali pozytywne oceny dorobku zawodowego za okres stażu, uzasadnione ich faktycznym dorobkiem zawodowym, udokumentowanym w ramach czynności nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez Dyrektora. W uzasadnieniu tych ocen wykazano spełnienie przez nauczycieli wymagań dla uzyskania stopnia nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, określonych odpowiednio w § 7 ust. 2 i § 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli. Oceny dorobku zawodowego nauczycieli zostały sporządzone przez Dyrektora po zasięgnięciu opinii Rady Rodziców, a w przypadku nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego, także po przedstawieniu projektu oceny przez opiekunów staży.

2. Wpływ awansu zawodowego nauczycieli na działalność Szkoły

Opis stanu faktycznego

2.1. Diagnoza wpływu awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy szkoły.

W Szkole w latach szkolnych 2014/2015-2016/2017 nie przeprowadzano kontroli i ewaluacji zewnętrznych ani ewaluacji wewnętrznych, które uwzględniały wpływ awansu zawodowego nauczycieli na jakość pracy Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 68)

W opinii Dyrektor, awans zawodowy nauczycieli ma bardzo pozytywny wpływ na jakość pracy Szkoły w okresach odbywania stażu. Po uzyskaniu awansu zawodowego na stopień nauczyciela dyplomowanego wpływ na jakość pracy Szkoły, według Dyrektor, się zmniejsza.

(dowód: akta kontroli str. 84-85)

2.2. Kontynuacja działań podnoszących jakość pracy Szkoły wdrożonych w okresie stażu przez nauczycieli po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego i dyplomowanego.

W Szkole w roku szkolnym 2017/2018 zatrudnionych było 3 nauczycieli, którzy w latach szkolnych 2014/2015 i 2015/2016 uzyskali stopień awansu na nauczyciela mianowanego oraz 1 nauczyciel, który uzyskał awans na stopień nauczyciela dyplomowanego.

(dowód: akta kontroli str. 33)

Wyżej wymienieni 3 nauczyciele mianowani (matematyki, przedmiotów zawodowych – turystyki, języka hiszpańskiego) stosownie do wymogów § 7 ust.1 pkt 1-2 oraz ust. 2 pkt 2-4 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli podejmowali różne rodzaje działalności mające wpływ na

jakość pracy Szkoły w okresie odbywania stażu na stopień nauczyciela mianowanego oraz w latach następujących po uzyskaniu tego stopnia, tj.

- wszyscy nauczyciele brali udział w pracach organów Szkoły, zarówno w ostatnim roku stażu, jak i w kolejnych latach szkolnych po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego¹¹,
- wszyscy nauczyciele wzięli udział w łącznie 22 formach doskonalenia zawodowego¹². W roku szkolnym zakończenia stażu 2 nauczycieli ukończyło 10 form doskonalenia zawodowego. W pierwszym roku po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego 3 nauczyciele mianowani ukończyli 6 form doskonalenia zawodowego. W drugim roku po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego 2 nauczycieli ukończyło 6 form doskonalenia zawodowego,
- wszyscy przewodniczyli zespołom przedmiotowym, byli członkami komisji egzaminacyjnych maturalnych oraz z przedmiotów zawodowych¹³,
- wszyscy prowadzili zajęcia wyrównawcze z nauczanych przedmiotów, prowadzili zajęcia pozalekcyjne dla uczniów w wymiarze godziny tygodniowo¹⁴,
- promowali Szkołę w ramach organizacji „Dnia otwartego szkoły,” aktywnie działali jako wychowawcy klas, prowadzili dodatkowe zajęcia dla maturzystów, przygotowywali uczniów do olimpiad – np. z historii sztuki i kultury hiszpańskiej do Ogólnopolskiej Olimpiady Języka Hiszpańskiego.

Nauczyciel dyplomowany (języka angielskiego), stosownie do § 8 ust 1 pkt 1-3 ww. rozporządzenia, w okresie odbywania stażu na stopień nauczyciela dyplomowanego¹⁵ podejmował następujące rodzaje działalności mającej wpływ na jakość pracy Szkoły: poza prowadzeniem zajęć z języka angielskiego w klasach od I do III, przygotowywał uczniów klas IV do ustnej matury z języka angielskiego, wykorzystywał na bieżąco nowoczesne techniki nauczania i materiały dydaktyczno-metodyczne ze szkoleń i konferencji językowych (np. Oxford University Press), pełnił funkcję wychowawcy klasy, opiekuna stażu nauczyciela kontraktowego, opiekuna praktyk podczas trwania praktyki studenckiej studentki filologii angielskiej Uniwersytetu Gdańskiego w Szkole, zorganizował cykl lekcji językowych metodą projektów z przedmiotów ścisłych (biologii, chemii i fizyki) w Centrum Nauki Eksperyment w Gdyni, Oceanarium w Gdyni oraz w Ogrodzie Zoologicznym w Gdańsku, lekcje językowe z zakresu wiedzy z historii w Europejskim Centrum Solidarności w Gdańsku, warsztaty z praktycznego zastosowania języka angielskiego zawodowego zorganizowane na lotnisku im. L. Wałęsy w Gdańsku. Ponadto nauczyciel ten zorganizował i prowadził współpracę w ramach wymiany polsko – niemieckiej dla uczniów Szkoły z uczniami ze szkół Georg Wilhelm Steller Gymnasium w Bad Widsheim oraz Georg Wilhelm Steller Gymnasium w Preetz w Niemczech (m.in. za tę działalność otrzymał nagrodę od Dyrektora). Nauczyciel ten pogłębiał wiedzę i umiejętności m.in. poprzez udział w szkoleniach, seminariach i kursach organizowanych przez wydawnictwa językowe, np. Oxford University Press. Analiza zebranego materiału kontrolnego dotyczącego grupy ww. nauczycieli

¹¹ O których mowa § 7 ust.1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹² O których mowa w § 7 ust.1 pkt 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹³ O których mowa w §7 ust.1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹⁴ O których mowa w §7 ust.2 pkt 2 rozporządzenia w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

¹⁵ Nauczyciel dyplomowany w roku szkolnym 2016/2017 przebywał na urlopie zdrowotnym.

wykazała, że po uzyskaniu stopnia awansu zawodowego zaangażowanie nauczycieli w działania służące podnoszeniu jakości pracy Szkoły nie słabło, w stosunku do stanu z okresu realizacji stażu.

(dowód: akta kontroli str. 106-101)

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Analiza zakresu realizacji wybranych zadań realizowanych przez nauczycieli w trakcie odbywania staży na stopnie nauczyciela mianowanego i dyplomowanego oraz w latach następujących po uzyskaniu tych stopni wskazuje na pozytywne oddziaływanie awansu zawodowego nauczycieli na działalność dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczą Szkoły. Po uzyskaniu awansu na wyższy stopień zawodowy nauczyciele nadal kontynuowali przyjęte i wdrożone w okresie stażu zadania służące poprawie jakości pracy Szkoły. W analizowanej grupie 4 nauczycieli stwierdzono, że podtrzymywali oni swój wcześniejszy udział w zakresie prowadzenia zajęć nieobowiązkowych dla uczniów, zajęć dodatkowych, a także przygotowywania uczniów uzdolnionych do udziału w zawodach z zakresu umiejętności przedmiotowych. Nauczyciele w trakcie realizowania stażu na kolejne stopnie awansu zawodowego podnosili swoje kwalifikacje, uczestnicząc w różnego rodzaju szkoleniach oraz wdrażali własne inicjatywy oraz innowacje w celu podniesienia jakości pracy Szkoły.

3. Zapewnienie nauczycielom warunków do rozwoju i awansu zawodowego

Opis stanu faktycznego

3.1. Doskonalenie i doszktałanie zawodowe finansowane ze środków organu prowadzącego.

Przygotowując plany doskonalenia zawodowego nauczycieli, Dyrektor brała pod uwagę poniższe przesłanki do określenia potrzeb Szkoły:

- potrzeby kadrowe Szkoły – vacaty na stanowiskach nauczycielskich konkretnego przedmiotu, planowane odejście na emeryturę,
- nowe kierunki kształcenia – otwieranie nowych kierunków kształcenia w zawodzie,
- ankietowanie nauczycieli w celu określenia szkoleń Rad Pedagogicznych,
- motywowanie nauczycieli do różnych form kształcenia poprzez dofinansowanie szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 85)

W Szkole, w latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017, w różnych okresach zatrudnionych było 73 nauczycieli, z czego, w roku szkolnym 2015/2016 pracę świadczyło 58 nauczycieli a w roku szkolnym 2016/2017 pracę świadczyło 54 nauczycieli. Różnice wynikały z fluktuacji kadr nauczycielskich i innych nieobecności, np. z powodu urlopów zdrowotnych. Nauczyciele ci skorzystali w badanych latach łącznie z 359 form doszktałania i doskonalenia zawodowego. Każdy z nich w tych latach szkolnych ukończył średnio odpowiednio 3,1 i 3,2 szkolenia. Trzynastu nauczycieli (w tym 7 nauczycieli dyplomowanych) nie uczestniczyło w obu tych latach szkolnych w doszktałaniu i doskonaleniu

zawodowym z powodu nieobecności, w 8 wypadkach spowodowanej urlopem zdrowotnym a w jednym przypadku – urlopem macierzyńskim. Trzech nauczycieli, jak wyjaśniła Dyrektor, to nauczyciele zatrudnieni w niepełnym wymiarze czasu pracy. Szkoła nie jest ich głównym miejscem świadczenia pracy. Szkoła nie ma informacji o ewentualnych szkoleniach w innej placówce. Takie samo wyjaśnienie dotyczy dwoje nauczycieli, jednego mianowanego i jednego dyplomowanego, którzy nie uczestniczyli w obu ww. latach szkolnych jednocześnie w żadnym szkoleniu. Nauczyciele ci potwierdzili jednak, że odbywali szkolenia w swoich głównych miejscach pracy.

(dowód: akta kontroli str.71-77, 93-97)

W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 w Szkole 11 nauczycieli odbywało staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego, z czego pięciu w tych latach je ukończyło. Wszyscy (11 nauczycieli) skorzystali w badanych latach łącznie z 93 form kształcenia i doskonalenia zawodowego. Wszystkie szkolenia były dofinansowane ze środków organu prowadzącego. Przeciętnie w tych latach szkolnych każdy z wyżej wymienionych 11 nauczycieli średnio uczestniczył w 8,4 różnych formach doskonalenia zawodowego. Przeważały szkolenia/kursy dotyczące m.in. komunikacji w relacji nauczyciel – uczeń, odpowiedzialności prawnej i dyscyplinarnej nauczycieli, sposobów rozwiązywania sytuacji konfliktowych, skutków prawnych i zdrowotnych zażywania substancji psychoaktywnych, ochrony danych osobowych i bezpieczeństwa przetwarzania wizerunku uczniów w codziennej pracy nauczyciela. Wszyscy nauczyciele założyli, w swoich planach rozwoju zawodowego w okresie stażu, kształcenie lub doskonalenie zawodowe.

(dowód: akta kontroli str.71-79)

Uczestnictwo nauczycieli w formach kształcenia i doskonalenia zawodowego dofinansowanych ze środków organu prowadzącego w badanych latach wynikało z potrzeb Szkoły, które zostały określone w wewnętrznych planach doskonalenia zawodowego na badane lata szkolne. Tym samym Dyrektor zapewniła nauczycielom odbywającym staż warunki do udziału w formach kształcenia i doskonalenia zawodowego, co wynikało z zatwierdzonych planów rozwoju zawodowego i potrzeb Szkoły, tj. zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie awansu zawodowego nauczycieli.

(dowód: akta kontroli str. 60-66, 71-79)

Dyrektor składała wnioski do organu prowadzącego o dofinansowanie doskonalenia zawodowego na lata 2015, 2016 i 2017 w terminie do 30 listopada roku poprzedzającego, tj. zgodnie z § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie środków na doskonalenie¹⁶. Wnioski te zawierały informacje o formach doskonalenia i kształcenia nauczycieli (studia podyplomowe, studia II stopnia, kursy kwalifikacyjne, seminaria, warsztaty, itp.), liczbę nauczycieli przewidzianych do szkolenia oraz orientacyjny koszt jednostkowy i całkowity. Określały kierunki studiów, tematy kursów kwalifikacyjnych oraz tematykę seminariów i warsztatów

¹⁶ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 29 marca 2002 r. w sprawie sposobu podziału środków na wspieranie doskonalenia zawodowego nauczycieli pomiędzy budżety poszczególnych wojewodów, form doskonalenia zawodowego dofinansowywanych ze środków wyodrębnionych w budżetach organów prowadzących szkoły, wojewodów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz szczegółowych kryteriów i trybu przyznawania tych środków (Dz. U. Nr 46, poz. 430, ze zm.).

przewidzianych do realizacji. Kursy i szkolenia wynikały z aktualnych potrzeb Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 60-66)

Plan wydatków Szkoły na doszkadzanie nauczycieli w 2015 r. (rozdział 80146) wynosił 33.111,00 zł, natomiast wykonanie planu 31.804,63 zł, tj. 96,0% planu, w 2016 r. plan wynosił 28.598,00 zł, a wykonanie planu 27.212,03, tj. 95,2%, a w 2017 r. plan wynosił 24.974,00 zł, natomiast wykonanie, według stanu na 30 września, 14.181,00 zł, tj. 56,8%.

(dowód: akta kontroli str. 59)

3.2. Działania nauczycieli służące ich dalszemu rozwojowi zawodowemu po uzyskaniu stopnia nauczyciela mianowanego i dyplomowanego.

W Szkole było 13 nauczycieli mianowanych zatrudnionych w Szkole w roku szkolnym 2015/2016 i kontynuujących zatrudnienie w roku szkolnym 2017/2018, a dyplomowanych – 34 nauczycieli. Spośród 13 mianowanych nauczycieli, trzech, tj. 23%, podejmowało działania rozwojowe zakończone m.in. w dwóch przypadkach wpisaniem do ewidencji egzaminatorów z zakresu egzaminu maturalnego, a jeden nauczyciel ukończył studia podyplomowe z zakresie logistyki i handlu zagranicznego. Spośród 34 dyplomowanych nauczycieli, trzech, tj. 9%, po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego podjęło działania rozwojowe zakończone, w jednym przypadku, wpisaniem do ewidencji egzaminatorów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie technik logistyk, a dwóch ukończyło studia podyplomowe w zakresie geografii dla nauczycieli oraz przyrody i biologii w szkole.

(dowód: akta kontroli str. 69-70)

3.3. Motywowanie nauczycieli dyplomowanych do dalszego rozwoju zawodowego.

Badanie udziału 15 nauczycieli w doskonaleniu zawodowym po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego, w stosunku do stanu w ostatnim roku szkolnym odbywania stażu na stopień nauczyciela dyplomowanego, wykazało, że w większości przypadków nie nastąpił spadek ich aktywności. Łącznie, w ostatnim roku stażu, nauczyciele ci ukończyli 92 szkolenia, w roku szkolnym 2015/2016 uczestniczyli w 41 szkoleniach, w roku szkolnym 2016/2017 uczestniczyli w 74 szkoleniach, a w roku szkolnym 2017/2018, do czasu zakończenia kontroli, w 30 szkoleniach. Stwierdzono w trzech wypadkach zmniejszenie aktywności szkoleniowej nauczycieli. W jednym przypadku stwierdzono spadek, np. z 10 szkoleń do odpowiednio 2, 4 i 2 w każdym kolejnym roku szkolnym po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego, tj. w latach szkolnych 2015/2016-2017/2018 (do czasu zakończenia kontroli). W drugim przypadku stwierdzono spadek z 9 szkoleń do odpowiednio 0, 5 i 2 w każdym ww. kolejnym roku szkolnym. W trzecim przypadku nauczyciel dyplomowany w ostatnim roku odbywania stażu ukończył 7 szkoleń, w następnych dwóch latach nie ukończył żadnego szkolenia, a w trzecim roku ukończył tylko 2 szkolenia. W czterech przypadkach stwierdzono zwiększenie szkoleń w czasie odbywania stażu z 6 do 10 w trzech latach w ww. latach szkolnych po zakończenia stażu oraz odpowiednio z 3 do 10, z 19 do 23 i z 6 do 11. W pozostałych 8 przypadkach udział w szkoleniach nauczycieli utrzymywał się na poziomie szkoleń odbytych w trakcie stażu.

(dowód: akta kontroli str. 67)

Szkoła nie wypracowała specjalnych mechanizmów motywujących nauczycieli dyplomowanych do dalszego rozwoju zawodowego. Dyrektor wyjaśniła, że: „zachęca nauczycieli do podnoszenia swoich kwalifikacji poprzez: rozmowy, dofinansowanie szkoleń, przeprowadzanie ankiet wśród nauczycieli. Efektem działań Dyrektora jest możliwość zaplanowania rad szkoleniowych zgodnych z oczekiwaniem nauczycieli, podjęcie studiów podyplomowych przez nauczycieli oraz szkolenia zgodne z rozwojem Szkoły”.

(dowód: akta kontroli str. 85)

W latach szkolnych 2015/2016-2016/2017 w Szkole nie byli zatrudnieni nauczyciele dyplomowani spełniający warunek ogólnego stażu pedagogicznego co najmniej 20 lat, w tym 10 lat po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego.

(dowód: akta kontroli str. 85)

W działalności Szkoły w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W Szkole zapewniono warunki do rozwoju i awansu zawodowego nauczycieli. W latach szkolnych 2015/2016 i 2016/2017 z różnych form dokształcania i doskonalenia zawodowego skorzystało 73 nauczycieli Szkoły świadczących w tych latach pracę. Wszyscy nauczyciele odbywający staże na stopnie awansu zawodowego nauczyciela mianowanego lub dyplomowanego skorzystali w badanych latach z form dokształcania i doskonalenia zawodowego. Wszystkie szkolenia były dofinansowane ze środków organu prowadzącego i wynikały z potrzeb Szkoły.

Z analizy przebiegu doskonalenia zawodowego nauczycieli w Szkole wynika, że pomimo niewypracowania w Szkole specjalnych mechanizmów motywujących nauczycieli dyplomowanych do dalszego rozwoju zawodowego, nie nastąpił spadek ich aktywności w doskonaleniu zawodowym po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego w porównaniu do stanu w ostatnim roku szkolnym odbywania stażu na stopień nauczyciela dyplomowanego. Nauczyciele dyplomowani po uzyskaniu stopnia nauczyciela dyplomowanego, podejmowali działania rozwojowe, zakończone m.in. w jednym przypadku wpisaniem do ewidencji egzaminatorów potwierdzających kwalifikacje w zawodzie technik logistyk, a dwóch nauczycieli ukończyło studia podyplomowe w zakresie geografii dla nauczycieli oraz przyrody i biologii w szkole.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁷ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie

¹⁷ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Najwyższej Izby Kontroli Delegatury w Gdańsku.

Gdańsk, dnia 30 stycznia 2018 r.

Kontrolerzy

Małgorzata Motylow
Doradca ekonomiczny

.....
podpis

Witold Dąbrowski
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
Podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Gdańsku

Dyrektor

2 up.

WICEDYREKTOR DELEGATURY
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
w Gdańsku

.....
Ewa Duszka
podpis